

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Голова приймальної комісії,

Ректор

_____ професор Єрохін С.А.

“ ___ ” _____ 20__ року

**ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
для вступу на навчання для здобуття ступеня магістр за спеціальністю
071 «Облік і оподаткування»
(освітня програма «Облік і оподаткування»)**

для осіб, які здобули освітній ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста), у тому числі за іншою спеціальністю (друга вища освіта)

Київ-2020

Схвалено Вченою радою
ВНЗ «Національна академія управління»
від «15» травня 2020 р., протокол № 4

Голова Вченої ради
_____ С.А. Єрохін

Введено в дію наказом ректора
№ _____ від _____

Затверджено на засіданні
Кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 9 від 30 квітня 2020 р.

Укладачі:

Штулер І.Ю., д.е.н., професор
Чередніченко Ю.В., к.е.н., доцент
Сугак Т.М., к.е.н.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

**III. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ фахового
вступного випробування**

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

V. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Мета фахового вступного випробування – перевірка рівня знань вступників, їх системності, з метою формування рейтингового списку та конкурсного відбору на навчання за освітнім ступенем магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» (освітня програма «Облік і оподаткування»).

Фахове вступне випробування для вступників на спеціальність 071 «Облік і оподаткування» (освітня програма «Облік і оподаткування») проводиться за екзаменаційними білетами, які складаються з чотирьох теоретичних та восьми тестових питань з дисциплін професійної підготовки «Облік і оподаткування» відповідно до наведеної нижче програми.

Форма проведення – письмова відповідь на питання екзаменаційного білету.

Тривалість підготовки – 120 хвилин.

Мінімальний конкурсний бал – 100 балів.

При підготовці відповіді на завдання необхідно дотримуватись принципів академічної доброчесності та етики академічних відносин.

Вимоги до підготовки вступника:

Повинен знати:

- основні економічні поняття і категорії;
- теоретичні основи правових і економічних відносин;
- соціально-економічні закономірності та принципи господарювання й управління;
- міжнародні і національні стандарти бухгалтерського обліку, звітності й аудиту;
- правила і технології обліку господарських операцій;
- план рахунків бухгалтерського обліку та інструкції щодо його застосування;
- типові та спеціальні форми первинних облікових документів та реєстрів бухгалтерського обліку;
- загальні вимоги, які ставлять до фінансової звітності;

- основи аудиту та етапи проведення зовнішнього та внутрішнього аудиту;
- теоретичні основи визначення витрат і результатів виробничої діяльності підприємств, обліку витрат виробництва і збуту за видами, місцями формування;
- систему оподаткування юридичних та фізичних осіб;
- особливості визначення об'єктів оподаткування різних форм та видів податків, зборів, обов'язкових платежів;
- особливості методики обчислення та сплати різних форм та видів податкових платежів до бюджетів різних рівнів та державних цільових фондів відповідно до вимог чинного податкового законодавства.

Повинен вміти:

- володіти методикою відображення господарських операцій у системі бухгалтерського обліку та звітності;
- розкривати економічний зміст бухгалтерських проводок, вести синтетичний та аналітичний облік на рахунках обліку;
- здійснювати економічний аналіз і діагностику фінансового стану підприємства.
- визначати собівартість замовлення та маржинальний дохід;
- раціонально використовувати методи і прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання собівартості продукції;
- використовувати ресурси підприємства з метою управління господарськими процесами і результатами діяльності;
- документально оформляти та записувати до облікових регістрів господарські операції підприємств різних галузей господарства;
- визначити окремі елементи кожного виду податків;
- давати характеристику податковій системі України;
- визначити роль окремого податку в доходних частинах державного та місцевих бюджетів України; визначити платників, об'єкти оподаткування; здійснювати обчислення податків з юридичних та фізичних осіб у відповідності до діючого законодавства;
- складати розрахунки, декларації та іншу податкову звітність.

II. СТРУКТУРА ПРОГРАМИ

Розділ 1. ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку

Сутність, значення, форми і Національні положення (стандарти) бухгалтерського фінансового обліку. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства.

План рахунків, його побудова і коротка характеристика. Вибір форми бухгалтерського обліку й облікових реєстрів. Спрощення обліку, скорочення плану рахунків і мінімізація фінансової звітності на підприємствах малого бізнесу.

Тема 2. Облік грошових коштів

Облік касових операцій з грошовими та іншими коштами. Документування касових операцій руху грошових та інших коштів. Характеристика рахунків з обліку грошових коштів. Відображення касових операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Особливості обліку руху іноземної валюти. Відображення в обліку курсових різниць. Інвентаризація касової готівки та грошових документів.

Обліковий процес грошових коштів на поточних рахунках у банках. Документування руху грошових коштів на поточних рахунках у банках. Відображення руху грошових коштів на рахунках бухгалтерського фінансового обліку. Зміст і характеристика звіту про рух грошових коштів. Особливості обліку руху грошових коштів на валютному рахунку.

Тема 3. Облік дебіторської заборгованості

Види і форми безготівкових розрахунків з покупцями, замовниками та іншими дебіторами. Визначення, класифікація та оцінка дебіторської заборгованості згідно з П(С)БО 10 “Дебіторська заборгованість”. Облік розрахунків, реалізації й іншого вибуття товарних і нетоварних операцій. Облік резерву сумнівних боргів. Облік витрат майбутніх періодів.

Тема 4. Облік основних засобів

Поняття, сутність, класифікація та оцінка основних засобів згідно з П(С)БО 7 “Основні засоби”. Облік придбання (за плату і без оплати), створення об'єктів основних засобів. Облік капітальних інвестицій у придбання (створення) основних засобів. Відображення в обліку оцінки, переоцінки (дооцінка й уцінка) з доведенням вартості об'єктів основних засобів до справедливої вартості. Аналітичний облік основних засобів.

Методи нарахування зносу основних засобів і відображення в обліку зносу і внесених змін у знос при переоцінці, продовженні терміну використання, змінах первісної вартості та ін. Облік ремонту основних засобів підрядним і господарським способами. Облік ліквідації, реалізації та іншого вибуття основних засобів. Облік інших необоротних матеріальних активів.

Облік основних засобів, переданих в оперативну і фінансову оренду

(документальне оформлення й розрахунок орендної плати). Облік основних засобів, одержаних в оперативну і фінансову оренду (документальне оформлення й відображення в обліку і звітності). Інвентаризація основних засобів, інших необоротних матеріальних активів і відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 5. Облік нематеріальних активів

Поняття і сутність нематеріальних активів, їх класифікація та оцінка згідно з П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”. Документальне оформлення операцій з обліку нематеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік надходження, зносу, переоцінки, інвентаризації й вибуття нематеріальних активів. Поняття, сутність і характеристика позитивного та негативного гудвілу, рух його вартісної зміни і відображення в обліку.

Тема 6. Облік виробничих запасів

Характеристика і структура П(С)БО 9 “Запаси”. Поняття “класифікація виробничих запасів”. Синтетичний і аналітичний облік запасів, організація прийому запасів матеріально-відповідальними особами за кількістю та якістю. Документальне оформлення руху запасів, оцінка, переоцінка, оформлення нестач, залишків, псування, розкомплектування, бою і пересортування.

Тема 7. Облік довгострокових фінансових інвестицій

Поняття, сутність, оцінка і значення довгострокових інвестицій у господарській діяльності підприємства. Характеристика рахунку 14 “Довгострокові інвестиції”. Документальне оформлення і відображення в обліку руху довгострокових фінансових інвестицій.

Поняття, сутність, договірні відносини й економічний ризик. Характеристика видів та облік довгострокової заборгованості. Облік одержаних довгострокових векселів та розрахунків за майно, передане у фінансову (лізингову) оренду. Облік відстрочених податкових активів та іншої дебіторської заборгованості.

Тема 8. Облік сировини і матеріалів

Поняття та класифікація сировини і матеріалів. Документування господарських операцій руху сировини і матеріалів. Бухгалтерський синтетичний і аналітичний облік оприбуткування оцінки та збереження сировини і матеріалів на складі. Відображення в обліку передачі сировини і матеріалів зі складу, реалізацію та іншого вибуття. Організація проведення інвентаризації запасів та відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 9. Облік палива та готової продукції

Поняття та класифікація палива. Документування господарських операцій руху палива. Бухгалтерський синтетичний і аналітичний облік оприбуткування оцінки та збереження палива на складі. Відображення в обліку передачі палива зі складу, реалізацію та іншого вибуття.

Поняття та класифікація готової продукції. Порядок формування первісної

вартості готової продукції. Документування господарських операцій, пов'язаних з рухом готової продукції. Організація аналітичного обліку готової продукції. Відображення в обліку руху готової продукції та її реалізації.

Поняття та класифікація товарів. Документування надходження товарів від постачальників, а також відхилення фактично одержаного товару за кількістю і якістю від супровідних документів. Організація матеріальної відповідальності за збереження одержаного під звіт товару і тари, а також організація аналітичного обліку товарів і тари на складах. Чинний порядок складання і здачі в бухгалтерію звітності матеріально-відповідальних осіб. Організація бухгалтерського обліку руху товарів і тари, результатів інвентаризації.

Тема 10. Облік поточних фінансових інвестицій

Поняття, сутність та значення векселів отриманих і поточних фінансових інвестицій. Документування господарських операцій по вексельному обігу і поточних фінансових інвестиціях. Аналітичний облік поточних фінансових інвестицій.

Тема 11. Облік витрат виробництва

Витрати виробництва, їх склад і кваліфікаційна характеристика. Облік прямих і непрямих витрат виробництва. Методи калькуляції собівартості готової продукції, оцінка й облік витрат на виробництво. Аналітичний облік витрат виробництва. Облік напівфабрикатів і браку виробництва. Інвентаризація сировини, напівфабрикатів і готової продукції в процесі виробництва у матеріально-відповідальних осіб цеху та облік результатів інвентаризації.

Облік витрат за елементами. Облік витрат операційної діяльності на рахунках класу 8.

Поняття витрат звітного періоду. Облік адміністративних витрат. Облік витрат на збут. Облік інших операційних витрат. Облік витрат фінансової діяльності підприємства. Облік витрат інвестиційної діяльності. Облік витрат від надзвичайних подій.

Тема 12. Облік витрат майбутніх періодів

Витрати майбутніх періодів, їх склад і кваліфікаційна характеристика. Аналітичний облік витрат майбутніх періодів. Амортизація майбутніх періодів. Інвентаризація майбутніх періодів та облік результатів інвентаризації.

Тема 13. Облік короткострокових зобов'язань

Основні поняття поточної кредиторської заборгованості. Документування господарських операцій по безготівкових розрахунках з постачальниками, підрядниками та іншими кредиторами. Синтетичний і аналітичний облік поточних зобов'язань по товарних операціях. Відображення в обліку на рахунках і в облікових регістрах поточних зобов'язань по товарних операціях.

Облік поточних (короткострокових) кредитів. Облік поточної заборгованості по обслуговуванню довгострокових зобов'язань. Облік операцій по короткострокових векселях виданих.

Тема 14. Облік довгострокових зобов'язань

Характеристика П(С)БО 11 “Зобов'язання”. Поняття, види та чинний порядок документування довгострокових зобов'язань. Облік довгострокових векселів виданих. Облік довгострокових позик. Облік довгострокових зобов'язань за облігаціями. Облік зобов'язань з фінансової (лізингової) оренди. Облік інших довгострокових зобов'язань.

Тема 15. Облік праці та її оплати

Поняття, види та форми оплати праці; оплата праці за соціальним страхуванням та нарахування резерву на відпустки. Документування операцій по нарахуванню і видачі заробітної плати. Облік нарахування заробітної плати, дивідендів учасникам, розрахунків з соціального страхування. Відображення господарських операцій, пов'язаних з розрахунками з оплати праці і соціального страхування на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку, звітності.

Тема 16. Облік розрахунків з бюджетом податків та обов'язкових платежів

Поняття, види, форми і терміни зобов'язань перед бюджетом по податках і платежах. Організація розрахунків по податках і платежах. Облік податку на додану вартість і податковий кредит. Синтетичний і аналітичний облік інших податків і платежів (податок на прибуток, акцизний збір, податок на землю та інші). Відображення нарахувань і розрахунків по податках і платежах на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку.

Тема 17. Облік доходів та витрат

Вимоги до визнання, складу та оцінки доходів та витрат згідно з П(С)БО 15 “Доходи”, П(С)БО 15 “Витрати”. Класифікація доходів та витрат. Облік доходів та витрат від операційної діяльності. Облік доходів та витрат від фінансової та іншої звичайної діяльності. Облік доходів та витрат від надзвичайної діяльності. Облік витрат за елементами.

Тема 18. Облік доходів майбутніх періодів

Поняття доходів майбутніх періодів. Порядок оцінювання доходів майбутніх періодів. Відображення доходів майбутніх періодів на рахунках і в регістрах бухгалтерського обліку. Організація проведення інвентаризації доходів майбутніх періодів та відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 19. Облік фінансових результатів діяльності підприємства

Поняття фінансових результатів. Облік формування фінансових результатів діяльності. Облік використання прибутку підприємства. Порядок відображення нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) в балансі і фінансовій звітності.

Тема 20. Облік власного капіталу

Власний капітал та його складові. Документування операцій та характеристика рахунків з обліку власного капіталу. Облік статутного, пайового, резервного та неоплаченого капіталу. Облік банкрутства і ліквідації підприємства. Звіт про власний капітал.

Тема 21. Облік неоплаченого капіталу

Порядок визначення неоплаченого капіталу та його складові. Документування операцій та характеристика рахунків з обліку неоплаченого капіталу. Аналітичний облік неоплаченого капіталу. Організація проведення інвентаризації неоплаченого капіталу та відображення в обліку результатів інвентаризації.

Тема 22. Фінансова звітність підприємства

Загальні вимоги до звітності. Методика і техніка заповнення форми балансу. Методика і техніка заповнення форми Звіт про фінансові результати. Методика і техніка заповнення форми Звіт про рух грошових коштів. Методика і техніка заповнення форми Звіт про власний капітал. виправлення помилок і зміни в облікових оцінках. Зміни в обліковій політиці. Події після дати балансу. Розкриття інформації у примітках до бухгалтерських звітів. Зведена і консолідована фінансова звітність. Фінансова звітність суб'єкта малого підприємництва.

Розділ 2. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Поняття про управлінський облік і його сутність. Взаємозв'язок і відмінність фінансового й управлінського обліку. Загальне й особливе у фінансовому й управлінському обліку. Відмінні ознаки: користувачі інформацією, ступінь регламентації, точність інформації, мета обліку і його принципів, структура обліку, тимчасове співвідношення інформації, форми її вираження і періодичність представлення, міра відповідальності. Предмет і об'єкти управлінського обліку. Ресурси виробництва (засоби праці, предмети праці, жива праця), господарські процеси та їх результати. Метод і способи управлінського обліку. Елементи методу управлінського обліку. Документація, інвентаризація, групування й узагальнення облікової інформації з визначених ознак, контрольні рахунки, планування, нормування, лімітування, аналіз і контроль. Принципи управлінського обліку. Безперервність діяльності, єдині (планово-облікові) одиниці виміру, багаторазовість використання і наступність інформації, комунікабельність рівнів управління на основі звітних показників, кошторисне (бюджетне) управління витратами, повнота, аналітичність і періодичність інформації. Функції управлінського обліку організації. Планування, контроль, оцінка, стимулювання, внутрішня комунікабельність. Системи управлінського обліку і його складові. Створення виробничих запасів, виробництво, збут, організація управління, контролінг. Управлінський облік в інформаційній системі підприємства.

Тема 2. Склад витрат виробництва

Виробничі процеси в управлінському обліку. Обмеженість ресурсів і необхідність управління витратами.

Ознаки класифікації витрат.

Склад і класифікація витрат на створення і збереження виробничих і

товарних запасів. Принципи класифікації витрат на створення запасів. Витрати на підтримку запасів; витрати, пов'язані з розмірами партій; витрати, пов'язані з дефіцитом запасів; витрати на управління запасами.

Регульовані і нерегульовані витрати. Змінні і релевантні (істотні) витрати. Групування витрат на створення запасів за видами робіт (навантаження-вивантаження, транспортування, сортування, складування, фізико-хімічний аналіз). Класифікація витрат за місцем виникнення.

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Загальна класифікація витрат.

Однорелевантні і комплексні витрати. Класифікація витрат за економічними елементами і статтями калькуляції. Основні і накладні; постійні і змінні витрати. Прямі і непрямі; виробничі і невиробничі; плановані і неплановані витрати.

Класифікація витрат за метою управління. Витрати, використовувані для калькулювання й оцінки готової продукції. Витрати на виробництво, дані про які є підставою для прийняття управлінських рішень. Витрати, використовувані в системі планування, контролю й регулювання.

Центри витрат і центри відповідальності.

Склад витрат з реалізації готової продукції. Витрати за збутом, комісійні збори, витрати на маркетингові дослідження, на збір і поширення маркетингової інформації, на рекламу. Представницькі та інші витрати.

Склад і класифікація витрат з організації виробництва. Загальновиробничі і загальногосподарські витрати.

Групування витрат за функціями управління (адміністративне, технічне, виробниче управління; з матеріально-технічного постачання, маркетингу, збуту, податків і зборів, за користування позичками та ін.).

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Поняття обліку витрат. Основні завдання обліку витрат. Створення інформаційної бази управління витратами. Види обліку витрат виробництва. Системи і методи обліку витрат.

Планування витрат. Облік витрат. Контроль за фактичним рівнем витрат, зіставлення їх із плановими з метою формування економічної стратегії.

Побудова системи обліку витрат. Вибір принципів класифікації витрат. Вибір номенклатури об'єктів обліку витрат (виробів, замовлень, виробничих процесів, місць виникнення і т. д.).

Характеристика і сфера використання методу на замовлення, попередільного і нормативного методів обліку витрат та калькулювання собівартості. Основні етапи облікового процесу. Первинне відображення витрачених ресурсів у міру їх виникнення. Локалізація даних про виробничі витрати за видами діяльності, виробництвами, структурними підрозділами, місцями виникнення і центрами відповідальності, видами робіт і продукції.

Локалізація виробничих витрат за часом їх виникнення і включення в собівартість продукції, що випускається. Минулі витрати. Поточні витрати. Витрати майбутніх періодів.

Розподіл загальних витрат за підрозділами, рівнями готовності (незавершеної, готової і реалізованої продукції). Розподіл витрат допоміжних виробництв і обслуговуючих господарств між споживачами усередині підприємства. Особливості обліку й оцінки залишків незавершеного виробництва, відходів.

Визначення собівартості окремих видів і всього обсягу готової продукції.

Види собівартості. Виробнича і повна собівартість.

Планування собівартості..

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Поняття собівартості та її види. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості. Системи калькулювання за повними витратами. Облік і розподілення непрямих витрат. Класифікація витрат, що включаються при повній калькуляції. Принципи калькулювання за повними витратами. Калькуляційні одиниці. Розподіл витрат між окремими видами суміжної продукції у точці їх роз'єднання. Списання калькуляційних різниць. Узгодження суми прибутку при калькулюванні витрат. Варіанти методу директ-костингу. База розподілу непрямих витрат. Метод послідовного розподілу непрямих витрат. Метод одночасного розподілу непрямих витрат. Відображення на рахунках бухгалтерського обліку прямих та непрямих витрат. Система обліку витрат за замовленнями і процесами. Визначення маржинального доходу.

Тема 6. Облік і калькулювання за змінними витратами

Історія системи обліку та калькулювання за змінними витратами. Переваги та недоліки калькулювання змінних витрат. Визначення та порядок розрахунку маржинального доходу. Порядок обліку змінних витрат. Переваги і недоліки калькулювання змінних витрат. Підходи до постійних виробничих витрат у разі застосування калькулювання змінних витрат як базової системи обліку. Аналіз на основі калькулювання змінних витрат. Проста модель калькулювання змінних витрат. Розвинена модель калькулювання змінних витрат. Методи калькулювання витрат.

Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами

Нормативні витрати. Нормативи витрат на матеріали. Нормативи прямих витрат праці. Нормативи витрат на змінні накладні витрати. Нормативна вартість послуг. Загальна характеристика і основні принципи нормативного обліку витрат. Порядок нормування витрат і визначення нормативної собівартості. Нормативні витрати прямих матеріалів. Нормативні витрати прямої праці. Нормативні загально виробничі витрати. Використання нормативних витрат в калькулюванні собівартості продукції. Облік відхилень від нормативів. Аналіз відхилень від нормативів та їх вплив на прибуток. Аналіз відхилень як засіб контролю витрат. Гнучкий бюджет. Розрахунок відхилень та їх аналіз. Відхилення затрат прямих матеріалів. Відхилення прямих трудових витрат. Відхилення загально виробничих витрат.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку

Мета і методи аналізу взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку. Аналіз чутливості прибутку. Аналіз взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку за умов асортименту. Припущення покладенні в основу аналізу взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку. Визначення точки беззбитковості. Визначення обсягу діяльності необхідного для отримання бажаного прибутку. Визначення прибутку за певного обсягу діяльності. Визначення впливу змін витрат ціни та/або обсягу діяльності на прибуток підприємства. Визначення фактору операційного важеля і використання його для передбачення змін прибутку. Визначення точки беззбитковості за умов асортименту. Вплив комбінацій продажу на прибуток підприємства.

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Процес прийняття рішення і релевантність облікової інформації. Аналіз варіантів альтернативних рішень. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень. Рішення стосовно запасів. Рішення стосовно ціноутворення. Модель прийняття рішення за умов невизначеності.

Релевантні витрати і доходи. Диференціальний аналіз релевантних даних для прийняття управлінських рішень. Обґрунтування рішення про розширення або скорочення сегмента. Здійснення аналізу рішень на зразок „виробляти чи купувати”. Аналіз рішень на зразок „продавати чи обробляти далі”. Складання оптимальної виробничої програми за умов обмежених ресурсів. Застосування лінійного програмування для визначення оптимальної комбінації виробів. Визначення економічних розмірів замовлення запасів. Визначення моменту розміщення замовлення з урахуванням часу його виконання та резервного запасу. Розрахунок ціни продукції або послуг із застосуванням різних методів ціноутворення.

Тема 10. Бюджетування і контроль

Сутність бюджетування та його організація. Роль бухгалтера-аналітика в процесі складання та контролю бюджетів. Взаємозв'язок операційних і фінансових бюджетів. Складання та взаємоузгодження бюджетів. Напрями бюджетування виробничої діяльності та види бюджетів. Типова ієрархія бюджетів на підприємстві. Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень. Управління витратами за відхиленнями від бюджетів. Поняття, порядок складання і контроль виконання гнучкого бюджету та використання його для аналізу відхилень. Оцінювання ефективності і результативності діяльності на підставі аналізу відхилень.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Складання звітів про результати діяльності центрів відповідальності. Обчислення та аналіз відхилення від стандартів змінних та постійних витрат. Складання звітності за центрами відповідальності. Розрахунок прибутковості інвестованого капіталу та залишкового прибутку й пояснення яким чином вони впливають на оцінку діяльності центрів інвестицій. Визначення трансфертної

ціни та її вплив на оцінку діяльності центрів відповідальності.

Тема 12. Взаємозв'язок управлінського і фінансового обліку

Завдання, що ставляться перед управлінським і фінансовим обліком. Відмінності в методах фінансового і управлінського обліку. Використання інформації фінансового обліку в системі управлінського обліку. Організація управлінського обліку в загальній системі обліку підприємства. Суть інтегрованої системи обліку. Суть переплетеної системи обліку. Міжнародний досвід організації управлінського та фінансового обліку. відображення принципів управлінського обліку в обліковій політиці

Розділ 3. АНАЛІЗ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Аналіз господарської діяльності як функція управління економічним суб'єктом

Основний зміст теми розкривається в питаннях: сутність аналізу господарської діяльності та його необхідність; об'єкт, предмет, користувачі та виконавці АГД; мета і завдання аналізу господарської діяльності; види аналізу господарської діяльності; управлінські рішення за результатами АГД

Тема 2. Метод та інструментарій аналізу господарської діяльності

Основний зміст теми розкривається в питаннях: принципи аналізу господарської діяльності; сутність методики і методу в АГД; загальнонаукові способи АГД; прикладні прийоми та методика АГД; системний підхід в аналізі економічних явищ і процесів.

Тема 3. Організаційно-інформаційне забезпечення аналітичної роботи економічних суб'єктів

Основний зміст теми розкривається в питаннях: інформаційне забезпечення АГД на підприємстві; організація, етапи, послідовність здійснення аналізу на підприємстві.

Тема 4. Аналіз ринкових можливостей економічного суб'єкта та конкурентоспроможності його продукції

Основний зміст теми розкривається в питаннях: загальна оцінка умов діяльності підприємства; оцінка кон'юнктури ринку та попиту на продукцію підприємства; аналіз ринків збуту продукції та цінової політики підприємства; оцінка ринкових можливостей підприємства, ринків і конкурентоспроможності продукції.

Тема 5. Аналіз ресурсного забезпечення бізнес-процесів підприємства

Основний зміст теми розкривається в питаннях: аналіз земельних ресурсів; аналіз використання основних засобів; аналіз використання матеріальних ресурсів підприємства; аналіз ефективного використання трудових ресурсів.

Тема 6. Аналітична оцінка бізнес-процесів виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг)

Основний зміст теми розкривається в питаннях: завдання, об'єкти та джерела аналізу виробництва та реалізації продукції; аналіз динаміки і виконання плану виробництва та реалізації продукції; аналіз якості, асортименту і структури продукції; аналіз факторів і резервів нарощування виробництва і реалізації продукції.

Тема 7. Аналіз витрат підприємства

Основний зміст теми розкривається в питаннях: аналіз собівартості за узагальнюючими показниками; аналіз витрат на виробництво продукції за елементами; аналіз витрат за статтями калькуляції; аналіз собівартості продукції; оцінка резервів зниження собівартості.

Тема 8. Аналіз фінансових результатів діяльності економічного суб'єкта

Основний зміст теми розкривається в питаннях: значення, завдання і джерела інформації аналізу фінансових результатів діяльності підприємства; аналіз фінансових результатів різних видів діяльності підприємства; аналіз використання прибутку підприємства; аналіз показників рентабельності.

Тема 9. Аналітична оцінка фінансового стану економічного суб'єкта

Основний зміст теми розкривається в питаннях: завдання, джерела інформації та методика оцінки фінансового стану підприємства; аналіз фінансової стійкості суб'єкта господарювання; аналіз платоспроможності та ліквідності підприємства; оцінка ділової активності підприємства.

Тема 10. Аналітичне забезпечення антикризового управління і стратегії розвитку підприємства

Основний зміст теми розкривається в питаннях: причини банкрутства підприємства; методика оцінки банкрутства підприємства.

Розділ 4. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Тема 1. Зародження та розвиток податків

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Генезис податків. Зародження держави і податків. Історичний розвиток форм оподаткування і функцій податків.

Тема 2. Сутність та функції податків

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Сутність податків. Визначення податків, їх ознаки. Функції податків. Фіскальна функція, механізм її реалізації. Податки як основа фінансової бази держави. Регулююча функція. Розподільча та контрольна функції податків.

Термінологія оподаткування. Елементи податку: суб'єкт (платник) і носій, об'єкт оподаткування, джерело сплати, одиниця оподаткування, податкова ставка і квота.

Методи побудови податкових ставок. Тверді і процентні ставки. Види процентних ставок: пропорційні, прогресивні і регресивні, їх комбінації. Проста і складна прогресії оподаткування.

Тема 3. Податкова система України. Податкова служба України

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Класифікація податків, її ознаки. Класифікація податків за економічним змістом об'єкта оподаткування: податки на доходи, майно, споживання та ресурсні (рентні) платежі. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні і місцеві податки. Класифікація податків в залежності від способу їх справляння – розкладні і окладні податки. Прямі і непрямі податки: їх характеристика та економічний зміст. Види прямих податків: реальні та особисті. Регулюючий механізм окремих видів прямих податків. Види непрямих податків. Переваги та недоліки прямих й непрямих податків, їх місце в податковій системі.

Податкова система. Поняття податкової системи і вимоги до неї. Структурна побудова податкової системи. Податкова система України, основні етапи її становлення. Склад та структура податкової системи України, законодавчі акти, що її регламентують. Податковий кодекс України.

Ідеали оптимального оподаткування: економічна ефективність і соціальна справедливість. Податки як інструмент фінансового регулювання розвитку суспільства. Рівноцінність в оподаткування різних суб'єктів.

Податкова політика: поняття податкової політики та її напрямки. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики. Принципи оподаткування: класичні принципи оподаткування А.Сміта та сучасні принципи побудови податкової системи України, їх реалізація.

Державна податкова служба України. Законодавство України про податкову службу. Організаційна структура та функції органів державної податкової служби в Україні. Права і відповідальність працівників органів державної податкової служби.

Облік платників і надходжень податків. Відповідальність платників за своєчасність і правильність розрахунків з бюджетом і за подання декларацій.

Тема 4. Податок на доходи фізичних осіб

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Основні принципи побудови податку на доходи фізичних осіб. Елементи податку: суб'єкти та об'єкти оподаткування, предмет оподаткування, загальні засади формування бази оподаткування, система ставок оподаткування, система пільг з податку; характеристика окремих елементів. Категорії суб'єктів та об'єктів оподаткування, режими оподаткування різних категорій.

Нормативно-правова база, якою регулюються питання оподаткування доходів фізичних осіб. Податок на доходи фізичних осіб в Податковому кодексі України. Зміст, структура, соціально-економічне значення та порівняльна характеристика.

Оподаткування доходів, одержаних з різних джерел. Основний алгоритм обчислення податку на доходи фізичних осіб. Особливості визначення об'єкту оподаткування та формування бази оподаткування: суми виплат, що не

включаються до сукупного річного оподаткованого доходу; суми виплат, на які зменшується дохід з метою оподаткування (податкові знижки). Ставки податку. Особливість визначення суми податкового окладу.

Особливості оподаткування доходів, одержаних від здійснення підприємницької діяльності без утворення юридичної особи (фізичних осіб – суб'єктів підприємницької діяльності). Форми сплати податку в залежності від видів та форм підприємницької діяльності.

Річний перерахунок сум прибуткового податку: порядок, алгоритм та терміни проведення, документальне оформлення річних перерахунків.

Особливості оподаткування доходів нерезидентів та негромадян – резидентів України.

Декларування доходів фізичних осіб. Категорії платників, що зобов'язані декларувати свої доходи. Форми податкових декларацій в Україні, їх структура. Порядок їх заповнення та терміни подання для різних категорій платників.

Тема 5. Податок на прибуток підприємств

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Поняття про дохід і прибуток та порядок їх обчислення. Корпоративний прибутковий податок як основний вид особистого прямого оподаткування юридичних осіб: світовий досвід.

Роль і значення податку у формуванні доходів бюджетів, регулюванні доходів підприємств різних форм власності, стабілізації економіки і грошового обігу. Податок на прибуток підприємств у Податковому кодексі України. Склад платників податку.

Податок на прибуток підприємства: економічний зміст та сутність. Платники податку. Об'єкт оподаткування. Порядок обчислення оподаткованого прибутку. Алгоритми визначення основних показників, необхідних для обчислення оподаткованого прибутку. Амортизація та амортизаційна політика. Порядок обчислення амортизаційних відрахувань.

Порядок обчислення податку на прибуток і складання декларації з податку на прибуток.

Система ставок податку і пільги. Значення пільг та порядок їх надання.

Оподаткування окремих категорій платників податку: банківських і страхових організацій, підприємств з іноземними інвестиціями та нерезидентів, неприбуткових організацій, відокремлених підрозділів (філій).

Камеральна перевірка звітів і балансів, податкових декларацій і розрахунків податків на доходи платників різних форм власності та організаційно-правових форм; фінансові і адміністративні санкції за порушення вимог законодавства щодо оподаткування прибутку.

Тема 6. Оподаткування транспорту та землі

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Збір за першу реєстрацію транспортного засобу. Економічна сутність оподаткування транспортних засобів в Україні. Нормативно-правова база, якою регулюється оподаткування власників транспортних засобів. Податковий кодекс України та транспортне оподаткування.

Суб'єкти та об'єкти оподаткування. Класифікація об'єктів оподаткування

відповідно до чинного законодавства України. Предмети оподаткування для різних видів транспортних засобів. Система ставок податку. Алгоритм обчислення та сплати податку до бюджету. Терміни сплати податку. Пільги та порядок їх надання.

Економічна сутність оподаткування землі в Україні. Нормативно-правова база, якою регулюються земельні відносини в Україні. Плата за землю в Україні та її форми: земельний податок та орендна плата. Суб'єкти та об'єкти оподаткування. Класифікація земельних ділянок з метою оподаткування. Предмет оподаткування. Система ставок земельного податку та їх диференціація в залежності від класифікації земельних ділянок. Пільги з плати за землю.

Організація обліку суб'єктів оподаткування платою (податком) за землю. Кадастровий метод обліку об'єктів оподаткування.

Тема 7. Спеціальні податкові режими

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Види й форми спеціальних податкових режимів, передбачених чинним законодавством України. Єдиний податок. Фіксований сільськогосподарський податок. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну і теплову енергію, крім електроенергії, виробленої кваліфікованими когенераційними установками. Збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами (обов'язковими платежами).

Порядок переходу до сплати податків за спрощеною системою оподаткування або відмови від сплати податків за спрощеною системою оподаткування.

Фінансово-економічний зміст єдиного податку. Правова база єдиного податку. Алгоритм справляння та процедура обчислення й сплати єдиного податку. Основні елементи єдиного податку.

Тема 8. Мито

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Економічний зміст мита. Мито як складова податкової системи держави та інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Митна політика держави. Види мита.

Елементи мита: суб'єкт, об'єкт, база оподаткування, ставки. Особливості визначення бази оподаткування – митної вартості. Види ставок мита (адвалорні та специфічні; повні, пільгові та преференційні).

Порядок обчислення мита та алгоритм розрахунку.

Тема 9. Специфічні акцизи (Акцизний податок)

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Суть і значення акцизного податку. Платники і об'єкти акцизного податку. Визначення оподатковуваного обороту. База оподаткування для адвалорного та специфічного оподаткування. Пільги. Характеристика ставок акцизного податку: адвалорні та специфічні ставки. Порядок обчислення. Формування цін з ПДВ і акцизним податком, обчислення акцизного податку, складання розрахунків. Порядок обчислення

акцизного податку з імпортованих товарів, ввезених з-за меж митних кордонів України. Строки сплати в бюджет і звітність платників.

Порядок маркування алкогольних та тютюнових виробів марками акцизного податку. Контроль органів державної податкової служби за платниками акцизного податку. Відповідальність платників за порушення порядку обчислення і сплати у бюджет акцизного податку.

Тема 10. Універсальні акцизи (Податок на додану вартість)

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Економічна природа і значення податку на додану вартість в забезпеченні доходної частини бюджету. ПДВ у Податковому кодексі України. Платники ПДВ. Об'єкт оподаткування і порядок його визначення. Визначення оподаткованого обороту.

Пільги по податку, порядок їх надання, ставки податку. Порядок обчислення ПДВ і терміни сплати в бюджет: податкове зобов'язання та податковий кредит; дата виникнення податкового зобов'язання.

Особливості обчислення і сплати податку для окремих платників і за окремими товарами (роботами, послугами).

Порядок ведення обліку податку та складання розрахункових і відвантажувальних документів. Податковий облік ПДВ. Книги обліку придбання та продажу товарів (робіт, послуг). Податкова накладна.

Звітність платників і контроль органів державної податкової служби. Відповідальність платників за неправильне обчислення та несвоєчасну сплату податку в бюджет.

Тема 11. Місцеві податки та збори

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Місцеві податки та збори в Україні: економічна сутність та значення. Нормативно-правова база місцевого оподаткування в Україні.

Повноваження органів місцевого самоврядування (місцевих Рад) щодо встановлення місцевих податків в Україні.

Види місцевих податків та зборів в Україні. Характеристика окремих видів місцевих податків і зборів та їх елементи: суб'єкти, об'єкти та предмет оподаткування, ставки платежів. Порядок сплати податків та зборів до бюджетів. Пільги щодо місцевого оподаткування.

Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки – як провідний місцевий податок. Економічна сутність та зміст оподаткування нерухомого майна. Особливості алгоритму й процедури обчислення та сплати податку на нерухоме майно.

Тема 12. Внески та обов'язкові платежі до державних цільових фондів. Єдиний соціальний внесок

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Економічна сутність та значення внесків юридичних та фізичних осіб до державних цільових фондів. Види державних цільових фондів: Пенсійний фонд України, Фонд соціального страхування України, Фонд соціального страхування України на випадок безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.

Основні тенденції розвитку внесків до державних цільових фондів: світовий та вітчизняний досвід. Персоніфікація внесків на державне пенсійне страхування.

Елементи оподаткування обов'язковими внесками до державних цільових фондів: суб'єкти та об'єкти оподаткування. Особливості формування бази оподаткування. Порядок нарахування та сплати до бюджету. Нарухування на фонд заробітної плати та відрахування з заробітної плати та інших видів доходів до соціальних фондів, їх вплив на структуру фінансів суб'єктів господарювання та особистих доходів фізичних осіб.

Специфіка процедури обчислення та сплати єдиного соціального внеску.

Тема 13. Рентні та ресурсні платежі

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Збір за спеціальне використання лісових ресурсів. Лісовий кодекс. Значення платежів, види платежів. Основні елементи збору. Пільги. Порядок і строки сплати в бюджет.

Обов'язки органів державної податкової служби щодо контролю за правильним обчисленням і своєчасною сплатою платежів за спеціальне використання лісових ресурсів.

Збір за використання води. Суть і значення збору. Платники, порядок обчислення і строки сплати в бюджет. Пільги. Звітність платників та контроль органів податкової служби.

Збір за користування радіочастотним ресурсом України. Суть і значення збору. Платники, порядок обчислення і строки сплати в бюджет. Пільги. Звітність платників та контроль органів податкової служби.

ІІІ. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ фахового вступного випробування

Фінансовий облік

Теоретичні питання

1. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства.
2. План рахунків, його побудова і коротка характеристика. Вибір форми бухгалтерського обліку й облікових реєстрів.
3. Облік грошових коштів.
4. Облік дебіторської заборгованості.
5. Облік основних засобів.
6. Облік нематеріальних активів
7. Облік виробничих запасів
8. Облік довгострокових фінансових інвестицій.
9. Облік сировини і матеріалів.
10. Облік палива та готової продукції.
11. Облік поточних фінансових інвестицій.
12. Облік витрат виробництва.
13. Облік витрат майбутніх періодів.
14. Облік короткострокових зобов'язань.
15. Облік довгострокових зобов'язань.
16. Облік праці та її оплати
17. Облік розрахунків з бюджетом податків та обов'язкових платежів.
18. Облік доходів та витрат.
19. Облік доходів майбутніх періодів.
20. Облік фінансових результатів діяльності підприємства.
21. Облік власного капіталу.
22. Облік неоплаченого капіталу.
23. Фінансова звітність підприємства.

Тести

1. Завершіть твердження „грошові кошти в балансі відображаються у складі...”:
  - A). Власного капіталу;
  - B). Необоротних активів;
  - C). Оборотних активів;
  - D). Поточних зобов'язань.
2. Який субрахунок відкривають на підприємствах, для обліку готівкових грошових коштів в національній валюті?
  - A). Готівка в національній валюті;
  - B). Готівка в іноземній валюті;
  - C). Поточні рахунки в іноземній валюті.
  - D). Поточні рахунки в національній валюті.
3. Куди оприбутковуються виявлені надлишки грошових коштів?

- A). До каси підприємства;
- B). На поточний рахунок;
- C). У кишеню директора;
- D). Не відшкодовуються.

4. Завершіть твердження: „Аналітичний облік на рахунку 31 здійснюється...” :

- A). За платіжними дорученнями;
- B). 2) За виписками банку;
- C). За рахунком-фактурою;
- D). За акредитивом.

5. Завершіть твердження: „Аналітичний облік на рахунку 30 ведеться...”

- A). за кожною операційною касою або касиром;
- B). За центрами відповідальності;
- C). За банківськими виписками;
- D). За касовою книгою.

Управлінський облік

Теоретичні питання

1. Поняття про управлінський облік і його сутність.
2. Виробничі процеси в управлінському обліку. Обмеженість ресурсів і необхідність управління витратами.
3. Класифікація витрат за метою управління.
4. Методи обліку і калькулювання витрат.
5. Особливості обліку й оцінки залишків незавершеного виробництва, відходів.
6. Визначення собівартості окремих видів і всього обсягу готової продукції.
7. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості.
8. Історія системи обліку та калькулювання за змінними витратами.
9. Переваги та недоліки калькулювання змінних витрат.
10. Визначення та порядок розрахунку маржинального доходу.
11. Нормативні витрати.
12. Аналіз відхилень від нормативів та їх вплив на прибуток.
13. Мета і методи аналізу взаємозв'язку витрат обсягу діяльності та прибутку.
14. Процес прийняття рішення і релевантність облікової інформації.
15. Сутність бюджетування та його організація.
16. Складання звітів про результати діяльності центрів відповідальності.
17. Використання інформації фінансового обліку в системі управлінського обліку.
18. Організація управлінського обліку в загальній системі обліку підприємства.

Тести

1. Собівартість, яка включає змінні витрати конкретних видів продукції - це:

- A). метод «Директ-Костинг».
- B). маржинальна собівартість продукції.
- C). маржинальні затрати.
- D). маржинальний дохід.

2. Поділ витрат на прямі і непрямі - це:

- A). система обліку повних витрат.
- B). система виміру витрат на виробництво.
- C). система «Стандарт-Кост».
- D). система «Директ-Кост».

3. Показник, який характеризує взаємозв'язок між витраченими ресурсами та досягнутими результатами це:

- A). точка беззбитковості.
- B). запас міцності.
- C). операційний важіль.
- D). ефективність.

4. Маржинальні витрати - це:

A). витрати, які змінюються внаслідок певного управлінського рішення.
 B). додаткові витрати, що виникають при виготовленні додаткової одиниці продукції.

C). витрати, що підлягають контролю.

D). витрати, розраховані на певний обсяг виробництва відповідно до норм.

5. Принцип безперервної діяльності підприємства це:

A). відображення виробничого і комерційного циклу підприємства.
 B). механізм господарювання.
 C). упевненість у тому, що діяльність підприємства триватиме й надалі.
 D). вибір стратегії, що забезпечить встановлення конкурентних переваг підприємства.

Аналіз господарської діяльності

Теоретичні питання

1. Сутність аналізу господарської діяльності та його необхідність; об'єкт, предмет, користувачі та виконавці.

2. Метод та інструментарій аналізу господарської діяльності

3. Принципи аналізу господарської діяльності.

4. Організаційно-інформаційне забезпечення аналітичної роботи економічних суб'єктів

5. Аналіз ринкових можливостей економічного суб'єкта та конкурентоспроможності його продукції.

6. Аналіз ресурсного забезпечення бізнес-процесів підприємства.

7. Аналітична оцінка бізнес-процесів виробництва та реалізації продукції (робіт, послуг).

8. Аналіз витрат підприємства

9. Аналіз фінансових результатів діяльності економічного суб'єкта.

10. Аналітична оцінка фінансового стану економічного суб'єкта.

11. Аналітичне забезпечення антикризового управління і стратегії розвитку підприємства.

Тести

1. Оціночна функція економічного аналізу визначає:

А). процес уявного чи фактичного розкладання цілого на складові частини для пізнання

В). його внутрішньої природи

С). причинно-наслідкові зміни економічної системи та вимірювання впливу факторів на цю зміну;

Д). відповідність стану економічної системи її цільовим параметрам функціонування;

Е). виявляє невикористані резерви та обґрунтовує механізм їх мобілізації.

2. Діагностична функція економічного аналізу полягає у:

А). встановленні причинно-наслідкових змін економічної системи та вимірювання впливу факторів на цю зміну;

В). відповідності стану економічної системи її цільовим параметрам функціонування;

С). об'єднанні однорідних явищ у визначені групи;

Д). виявленні невикористаних резервів та обґрунтуванні механізму їх мобілізації.

3. Пошукова функція економічного аналізу:

А). представляє собою спосіб вивчення економічних явищ від часткового до загального;

В). встановлює причинно-наслідкові зміни економічної системи та вимірює вплив факторів на цю зміну;

С). вивчає відповідність стану економічної системи її цільовим параметрам

Д). функціонування;

Е). виявляє невикористані резерви та обґрунтовує механізм їх мобілізації.

4. Предметом вивчення економічного аналізу є:

А). всі види діяльності суб'єктів господарювання;

В). ресурси всіх видів;

С). фінансові результати;

Д). причинно-наслідкові зв'язки економічних явищ і процесів.

5. Який вид економічного аналізу передбачає вивчення результатів господарської діяльності з метою визначення їх можливих значень у майбутньому:

А). перспективний;

В). оперативний;

С). поточний;

Д). внутрішній.

Податкова система

Теоретичні питання

1. Зародження та розвиток податків.
2. Сутність та функції податків.
3. Класифікація податків за економічним змістом об'єкта оподаткування: податки на доходи, майно, споживання та ресурсні (рентні) платежі.
4. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні і місцеві податки.
5. Класифікація податків в залежності від способу їх справляння – розкладні і окладні податки.
6. Прямі і непрямі податки: їх характеристика та економічний зміст.
7. Податкова система України, основні етапи її становлення.
8. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики.
9. Відповідальність платників за своєчасність і правильність розрахунків з бюджетом і за подання декларацій.
10. Податок на доходи фізичних осіб.
11. Податок на прибуток підприємства: економічний зміст та сутність.
12. Економічна сутність оподаткування транспортних засобів в Україні.
13. Плата за землю в Україні та її форми: земельний податок та орендна плата.
14. Види й форми спеціальних податкових режимів, передбачених чинним законодавством України.
15. Особливості обкладення платників податку окремими податками і зборами (обов'язковими платежами).
16. Мито як складова податкової системи держави та інструмент тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
17. Суть і значення акцизного податку.
18. Економічна природа і значення податку на додану вартість в забезпеченні доходної частини бюджету.
19. Місцеві податки та збори в Україні: економічна сутність та значення.
20. Економічна сутність та значення внесків юридичних та фізичних осіб до державних цільових фондів.
21. Елементи оподаткування обов'язковими внесками до державних цільових фондів: суб'єкти та об'єкти оподаткування.
22. Специфіка процедури обчислення та сплати єдиного соціального внеску.
23. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів.
24. Обчислення і сплата платежів за спеціальне використання лісових ресурсів.
25. Збір за використання води.
26. Збір за користування радіочастотним ресурсом України.

Тести

1. Що означає поняття “податкові пільги”?

A). Це передбачене податковим законодавством звільнення платника податку від нарахування та сплати податку

B). Це передбачені податковим і митним законодавством звільнення платника податку від обов'язку щодо нарахування та сплати податку та збору

C). Це розмір податкових нарахувань на одиницю виміру бази оподаткування

D). Це знижка.

2. Які з перелічених податків відносяться до загальнодержавних?

A). Податок на прибуток підприємств

B). Податок на майно

C). Збір за місця для паркування транспортних засобів

D). Туристичний збір

3. Особи, які мають об'єкти оподаткування або проводять діяльність, що є об'єктом оподаткування, сплачують податки та збори – це:

A). Платники

B). Суб'єкти оподаткування

C). Особи

D). Платники податків

4. Обов'язки платників податку:

A). Сплачувати податки і збори у встановлені строки

B). Представляти свої інтереси в контролюючих органах самостійно

C). Безоплатно отримувати інформацію про податки та збори та нормативно-правові акти, що їх регулюють

D). Користуватися податковими пільгами за наявності підстав

5. Права платників податку:

A). Стати на облік у контролюючих органах

B). Сплачувати податки і збори у встановлені строки

C). Вести в установленому порядку облік доходів і витрат, складати

D). звітність, що стосується обчислення і сплати податків та зборів

E). Користуватися податковими пільгами за наявності підстав

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Екзаменаційний білет № 1

Дайте стисло відповідь на теоретичні питання:

1. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні. Облікова політика підприємства.
2. Виробничі процеси в управлінському обліку. Обмеженість ресурсів і необхідність управління витратами.
3. Принципи аналізу господарської діяльності.
4. Класифікація за ознакою органів державної влади, які їх встановлюють: загальнодержавні і місцеві податки.

Тести (оберіть правильну відповідь):

1. Складіть кореспонденцію рахунків: передано готівку із каси в банк:

- A). Дт Поточні рахунки в національній валюті
Кт Готівка в національній валюті;
- B). Дт Грошові документи в національній валюті
Кт Готівка в національній валюті;
- C). Дт Готівка в національній валюті
Кт Поточні рахунки в національній валюті;
- D). Дт Готівка в національній валюті
Кт Грошові документи в національній валюті.

2. Дайте відповідь, до якого господарського процесу належить облік операцій з постачальниками?

- A). Всі відповіді вірні.
- B). Реалізації;
- C). Виробництва;
- D). Постачання.

3. У відповідності до Закону “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” внутрішньогосподарський (управлінський) облік це:

- A). система оцінювання витрат і результатів за напрямками діяльності підприємства, місцями виникнення, центрами відповідальності.
- B). система обробки та підготовки інформації про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів у процесі управління підприємством.
- C). створення інформаційної бази для складання прогнозів і бюджетів підприємства та його структурних підрозділів.
- D). система зібрання, оцінювання результатів про діяльність підприємства для користувачів у процесі управління підприємством.

4. Фактична потужність - це:

- A). фактичний обсяг діяльності, який існував протягом звітного періоду.
- B). фактично понесені затрати внаслідок виробництва та реалізації продукції.
- C). величина, яка розраховується за формулою.
- D). затрати, необхідні для виробництва і реалізації продукції.

5. Термін аналіз означає:

- A). спосіб вивчення економічних явищ від часткового до загального;
- B). об'єднання однорідних явищ у визначені групи;
- C). процес уявного чи фактичного розкладання цілого на складові частини

для пізнання

- D). його внутрішньої природи;

6. Основними функціями економічного аналізу є:

- A). оціночна, діагностична, пошукова;
- B). вивчення причинно-наслідкових зв'язків економічних явищ і процесів;
- C). бізнес-процеси та ресурси всіх видів;
- D). спостереження, вимірювання, реєстрація.

7. Вказати функції податків:

- A). Фіскальна, регулювальна і контрольна;
- B). Нагромаджувальна і економічна;
- C). Накопичувальна і стримульвальна;
- D). Фіскальна, стимульвальна і змішана.

8. Яка функція податків проявляється під час формування і наповнення бюджету держави?

- A). Фіскальна;
- B). Регулювальна;
- C). Розподільча;
- D). Стимульвальна.

VI. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Кожен екзаменаційний білет містить чотири теоретичні питання та вісім тестів.

Відповідь на кожне теоретичне питання оцінюється у 30 балів, відповідь на кожне тестове питання оцінюється у 10 балів, тобто, разом результат потенційно складає максимально 200 балів. Приймальна комісія оцінює письмові відповіді вступника за наступними критеріями:

1. Теоретична частина

Кожне теоретичне питання оцінюється за 30-ти бальною шкалою за умови:

30 балів – вступник дав правильну і вичерпну відповідь на поставлене запитання, продемонстрував відмінні знання літературних джерел та понятійного апарату;

20 балів – вступник загалом відповів на поставлене запитання, але недостатньо глибоко висвітлив всі аспекти даного питання, помилився у використанні понятійного апарату та тому подібне;

10 балів – вступник надав невичерпну, частково помилкову відповідь;

0 балів – вступник взагалі нічого не відповів.

Максимальна кількість балів за теоретичну частину екзаменаційного білета з чотирьох питань – 120 балів.

3. Тести

10 балів – правильна відповідь на тест.

0 балів – неправильна відповідь.

Максимальна кількість балів за вісім тестів у кожному екзаменаційному білеті – 80 балів.

Високий рівень (180 – 200 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.

Достатній рівень (150 – 179 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.

Задовільний рівень (120 – 149 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.

Низький рівень (100 – 119 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.

Незадовільний рівень (до 99 балів) вступник отримує, виявивши такі знання та вміння: не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.

У.СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні акти:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (Редакція станом на 01.01.2018) // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (зі змінами і доповненнями).
3. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14_9.
4. Національне Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
5. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Мінфіну від 30.11.99р. № 291
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. наказом Мінфіну від 30.11.99р. №291.

Основна:

7. Андрущенко В., Тучак Т. Податкова система: навчальний посібник рекомендовано МОН України. 2019. 416 с.
8. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378с.
9. Бухгалтерський облік: навчальний посібник для виконання практичних робіт / С.О. Кучеркова, Н.О. Голуб, О.П.Левченко, О.М. Демчук. – Мелітополь: Люкс, 2019. - 136с.
10. Варналій З.С., Романюк М.В. Податкова система: підручник. К.: Знання України, 2019. 567 с.
11. Войнаренко М.П. Управлінський облік : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Войнаренко, Л. П. Радецька, Л. В. Овод. — Хмельницький : ХНУ, 2013. — 363 с.
12. Зайцев О. В. Податковий менеджмент : підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 308 с.
13. Мулик Т.О. Аналіз господарської діяльності. – Навчальний посібник. – К. Центр учбової літератури, 2017. – 288с.
14. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, Н. В. Гудзь та ін. – 4-те вид. [доп. і перероб.]. Тернопіль : ТНЕУ, 2017.